

Toespraken

5 juli 2015

Graduation Ceremony - Faculteit Rechtsgeleerdheid Leuven

Graduation Ceremony - Faculteit Rechtsgeleerdheid Leuven

Mijnheer de minister,

Mijnheer de rector,

Mijnheer de decaan,

Dames en heren professoren,

Beste ouders,

Beste studenten,

Beste studenten, vandaag is een belangrijke dag in jullie leven.

Vandaag verwelkomen we jullie in de gemeenschap van de juristen!

Jullie behoren nu tot de club van Cicero, Gandhi, Robespierre, Barack Obama, Koen Geens, Thomas More en zelfs Axelle Red.

Maar ook van Fidel Castro ?

Het zijn allemaal juristen. Allemaal behaalden ze een diploma in de rechten.

Ik ben zelf al meer dan vijftien jaar lid van de familie. Wij herkennen mekaar omdat ons denken op dezelfde manier is gevormd ? of, misschien zelfs misvormd!

Bij mij is de misvorming bijzonder dramatisch aangezien ik nu voltijds politicus geworden ben. Het resultaat kennen jullie. Er staat elke dag een vakbondsbetoging voor mijn deur. Ik ben intussen doof geworden van het geschreeuw van Laurette Onkelinx.

Ik word permanent bewaakt door Staatsveiligheid. En ik krijg op de koop toe een pak friet naar mijn hoofd. Ik kan me voorstellen dat de ouders andere dromen hebben voor hun kinderen.

Vandaag heb ik trouwens ook een boodschap voor alle ouders. Want dit diploma is ook een beetje van jullie. Zonder de microgolfmaaltijden en de vuile was bij mama of papa zouden er hier niet zoveel gediplomeerden zitten.

Als we de stress van alle ouders en familieleden van de voorbije vijf jaar zouden opslaan dan hadden we in België geen kerncentrales meer nodig! Elke ouder die een kind op de universiteit heeft, zit met een constante zorg. Jullie kennen allemaal de stiltes voor de examens, of de stress voor de definitieve resultaten.

Rechten, een polyvalent diploma

Rechten is het polyvalente diploma bij uitstek. Zoals jullie weten, kan je er bijna overal mee terecht.

Een jurist, zo gaat de traditie, is welbespraakt. Hij kan pleiten, argumenteren en overtuigen. Er zit veel waarheid in dat idee, maar ook veel onwaarheid. Het is trouwens een vrij pejoratieve gedachte. Wie vlot kan spreken, heeft vaak een slechte reputatie in de publieke opinie. Hij wordt er vaak van beschuldigd de waarheid te manipuleren of de mensen te bedriegen: dat is de reputatie die juristen en zeker politici soms meekrijgen.

Kwaliteiten van de jurist

- **Wij juristen hebben geen equivalent van de eed van Hippocrates.** Maar we moeten toch even strikte morele verplichtingen naleven.

Ik herinner me nog dat mijn professor Romeins Recht regelmatig zei: *le droit est une forme civilisée de violence*?. Het recht is een geciviliseerde vorm van geweld. Men heeft het recht nodig in geval van conflict.

Het recht laat geen fysiek geweld toe. On ne se fait pas justice soi-même. Wij juristen verklaren mekaar de oorlog. Maar we vechten onze oorlog wel uit met onze code, onze argumenten en onze redeneringen. Woorden zijn onze wapens.

- **Het recht is geen taal zoals de andere.** We kunnen ons dus niet permitteren slordig of onjuist te zijn. De taal van het recht is een taal die macht heeft. Een taal die de maatschappij organiseert. Wat juridisch wordt bepaald, wordt ofwel vrijwillig nageleefd ofwel gedwongen toegepast.

- **Een jurist moet ook genuanceerd zijn.** De wereld waarin wij leven is complex en wordt steeds complexer. Simplismes en amalgamen kunnen niet. Waar het echt om draait in het recht, is het leven van de mens en vooral zijn vrijheden.

?De dingen verkeerd benoemen, maakt de wereld alleen maar ongelukkiger?, zei Camus. Het recht is dus een instrument dat exact moet worden gebruikt.

- **Als jurist moet je ook kritisch zijn.** We zien de zwakke punten in een argumentatie. We zijn getraind om aan te vallen maar ook om te verdedigen. Maar onze debatten zijn geen discussies aan tafel of in het café om de hoek. Wij moeten de feiten juridisch omschrijven na een grondige analyse en synthese. Analyseren is in stukjes kappen. Synthetiseren is de stukjes verbinden. Essentie en bijzaak.
- Jean Giraudoux schreef ooit: **?Het recht is de krachtigste school van de verbeelding. Nooit heeft een dichter de natuur even vrij geïnterpreteerd als een jurist de werkelijkheid.?** Om maar te zeggen: we moeten dus ook **vindingrijk en constructief** zijn.

Er zijn ontelbare belangen. Maar die belangen ordenen en verzoenen vraagt creativiteit. Een jurist is kritisch maar het juridische conflict is geen doel op zich. Een jurist moet vooral pragmatisch zijn.

Ik heb geleerd dat je in elke strijd moet ontmijnen, deblokkeren en de rust herstellen? Zeer handig als je een Zweedse coalitie leidt? Tussen haakjes.

Maar misschien is dat het mooiste aan het beroep van jurist. Je brengt mensen samen die tegenstrijdige belangen hebben. Maar je bent wel verplicht om naar een eenzelfde belang te streven.

Levenslessen

Je leert elke dag uit je fouten en je successen.

1. Maar er bestaat op deze wereld maar één grondstof die waardevoller is dan alle andere: **tijd**.

Wanneer ik zeg dat je geen tijd mag verliezen, bedoel ik niet dat je de hele tijd moet werken. Maar liefst toch tot 67? Pas vanaf 2030, ik wil hier toch de ouders niet te veel op stang jagen?

Neen. Wat ik wil zeggen is: verspil je tijd niet. Verlies je tijd vooral niet met desinteresse of ontgoocheling

of eeuwige twijfel.

Volg je hart. Volg je eigen stem. **Doe wat je zélf wil.** Niet wat de anderen willen dat je doet.

2. Jullie kennen allemaal de Navy Seals, het elitekorps van het Amerikaanse leger. Men zegt dat de selectie van de rekruten de hardste ter wereld is. Nieuwe rekruten, zo gaat de legende, moeten 's nachts gaan zwemmen in een zee vol haaien.

Als een haai in cirkels rond hen zwemt, moeten ze verder zwemmen zonder terug te keren. En als een haai te dichtbij komt dan moeten ze hem op de neus kloppen.

Een straf verhaal om jullie te zeggen dat er alleszins veel haaien zijn op deze wereld. Panikeer niet als je haaien kruist. Kijk ze in de ogen ze wanneer ze te dichtbij komen. Wie bang is voor haaien gaat nooit in zee.

Moed is niet de ontkenning van angst. Het is het beheersen van je angst. En zonder angst kan er geen moed zijn.

3. **Ik heb altijd geprobeerd om veeleisend te zijn tegenover mezelf en tolerant tegenover de anderen. Ik ben er af en toe in geslaagd. Maar niet altijd.**

Toch kan ik zeggen dat ik niet de makkelijkste weg gekozen heb. Ik spreek hier niet in naam van de Bond Zonder Naam?

Maar er is toch één goede raad die ik graag zou willen meegeven:

Onverdraagzaamheid is één van de ergste eigenschappen van de mens.

Anderen zijn nu eenmaal anders dan jij. Maar verdraagzaam zijn voor het verschil is verrijkend. Het respect voor de andere is een sleutel voor harmonie binnen een gemeenschap.

Racisme of fanatisme zijn twee ziektes die elke dag slachtoffers maken.

Charlie Hebdo, de aanslag op het Joods museum in Brussel of in Tunesië zijn de dramatische bewijzen dat intolerantie leidt tot onmenselijkheid.

Beste studenten,

Niemand is het centrum van de wereld. Tolerantie dient om conflicten te vermijden. En vooral om ons in staat te stellen in een maatschappij samen te leven. De meest gediversifieerde maatschappijen zijn ook de meest innoverende.

Luister naar de mensen die anders denken dan jij. Probeer de wereld met hun ogen te bekijken. Dan zal je de dingen in een ander licht zien en zelf bijleren en evolueren.

Ik probeer ? en dat natuurlijk niet altijd ? te luisteren naar de argumenten van een ander. Maar ik weet ook dat je tegenstanders op één moment je medestanders kunnen worden.

4. Iedereen wordt in zijn leven geconfronteerd met kleine of grote mislukkingen.

Zelfs met een goed diploma op zak moet je vastberaden zijn om een boeiende job te vinden.

Sommigen beweren dat het gevaar overal zit en dat de wereld op zijn ondergang afstevent.

Pessimisten zijn er al sinds de prehistorie. En als er naar hen was geluisterd, dan zou de mens in zijn primitieve stadium gebleven zijn. In werkelijkheid wordt de mens altijd geconfronteerd met allerlei uitdagingen, maar hij beschikt over de creativiteit en de intelligentie om er tegenaan te gaan.

Je zal soms mislukken, ja? maar het zou pas een échte mislukking zijn als je niets léért uit je mislukkingen. Optimism is a moral duty. Jullie kennen die uitspraak. Maar er zit veel waarheid in.

Zoals Oscar Wilde zei: ?Ervaring is de naam die elke mens aan zijn fouten geeft.?

5. Toen ik twaalf jaar oud was, had ik maar één ambitie: op een motor rijden en politiemans worden zoals Chips. Ik was gek van Chips. Maar misschien zijn jullie te jong om Chips te kennen?

Ik ben geen politie agent geworden. Maar ik rijd wel nog met de motor en vooral ik heb budget mogen vrijmaken om nieuwe motoren voor onze politie te kopen.

Na mijn periode met Chips ben ik fan geworden van Perry Mason. En daarom ben ik advocaat geworden.

Vorige zomer ben ik naar House of Cards beginnen kijken en vreemd genoeg ben ik een paar weken later eerste minister geworden.

Ik ben nu vastbesloten om nooit naar Spiderman te kijken? want mijn vriendin wil niet dat ik thuis op de muren klim?

Al mijn feuilletons hebben toch één rode draad: ik had al op heel jonge leeftijd zin om invloed uit te oefenen of om de dingen te veranderen. De kracht van verandering? neen, dat was een grapje. Voor mij is het vooral de goesting om dingen te veranderen.

Ambitie, zegt men vaak, is een vies woord. Maar ambitie kan ook iets moois opleveren. Ambitie louter voor je eigen glorie, heeft weinig zin. Maar ambitie om samen iets te realiseren, geeft veel meer voldoening.

De komende maanden zullen jullie een eerste beroepservaring opdoen. Dat zal een volgende belangrijke stap zijn in jullie leven. De eerste keer dat je een echt dossier moet analyseren. Een dossier met echte mensen en met gevolgen in het echte leven. Jullie zullen geconfronteerd worden met het mooiste maar soms ook met het slechtste van de menselijke aard.

In die context is het belangrijk om naar jezelf te luisteren. Het is in de actie dat je jezelf ontdekt. En verwacht vooral het onverwachte. Want elke zaak brengt zijn eigen wereld mee.

We leven in een complexe wereld. Maar het goede nieuws is dat er in de geschiedenis nog nooit een generatie is geweest met zoveel kansen als die van ons. We zijn nog nooit zo VRIJ geweest als vandaag.

We leven in een democratie met fundamentele vrijheden. Maar wij zijn ook de ?digitale generatie? die nooit eerder toegang had tot zoveel informatie en zoveel communicatiemiddelen.

Een paar decennia geleden werd een oude droom werkelijkheid: de Europese Unie. Misschien het meest fantastische project van de vorige eeuw. De vijanden van gisteren namen, na twee dramatische oorlogen, de beslissing om samen te werken voor vrede, stabiliteit en welvaart.

Nergens ter wereld is er een dergelijk niveau van sociale bescherming en toegang tot onderwijs. Het Europese project is natuurlijk geen perfecte realisatie. Maar het is een continu proces met successen en tegenslagen.

Welke toekomst is er voor Griekenland na vandaag? Het is een vraag die moeilijk te beantwoorden is. Maar ik heb één hoop: de magie van Europa. Deze crisis kan ook een nieuwe kans zijn voor het Griekse volk en voor alle Europeanen.

Een filosoof zei ooit ? de beste manier om de toekomst te voorspellen is om de toekomst vorm te geven.

Beste studenten.

De toekomst ligt in jullie handen. Jullie hebben een solide opleiding gekregen. Die biedt de beste garantie om de dingen in beweging te zetten. Maar er is wel één voorwaarde: jullie moeten het zélf doen.

Optimisme en vertrouwen? zin en passie, dat zijn jullie beste bondgenoten. Er zullen op jullie weg veel obstakels liggen. En er zullen ook moeilijke momenten zijn, professioneel maar ook privé.

Wacht niet op morgen. Realiseer je dromen en neem berekende risico's! Jullie staan op de drempel van een nieuw leven. Geniet ervan met volle teugen. Denk aan Chips. Denk aan Perry Mason. Denk aan Spiderman. En vergeet vooral House of Cards.

Ik wens jullie allemaal van harte veel succes.

Bron-URL: <https://archive.premier.be/nl/graduation-ceremony-faculteit-rechtsgeleerdheid-leuven>